

Το ξεχασμένο δέντρο που μεγάλωσε γενιές και γενιές στην Ελλάδα μας

Όπως γνωρίζετε, οι Σύλλογοί μας έχουν ξεκινήσει ένα πολύ σημαντικό εγχείρημα για τη στήριξη της παραδοσιακής καλλιέργειας στη χώρα μας, με τη δωρεάν αποστολή αυθεντικών σπόρων (όχι μεταλλαγμένων) στους ενδιαφερόμενους συναδέλφους.

Βέβαια, την περασμένη σεζόν το εγχείρημά μας ξεκίνησε κάπως καθυστερημένα για την εποχή της σποράς. Όμως, από την τρέχουσα σεζόν, θα είμαστε έτοιμοι να ανταποκριθούμε έγκαιρα στις ανάγκες των συναδέλφων για παραδοσιακούς σπόρους και βιολογικές καλλιέργειες. Συνεπώς, όλοι οι ενδιαφερόμενοι στείλτε μας τις παραγγελίες σας προκειμένου να μπορέσουμε να οργανώσουμε τις αποστολές, ώστε να σας εξυπηρετήσουμε έγκαιρα και να ξεκινήσετε κι εσείς έγκαιρα τις καλλιέργειες.

Στόχος μας βεβαίως είναι να σας ευαισθητοποιήσουμε σχετικά με αυτό το πολύ σημαντικό θέμα και βεβαίως κατά καιρούς δημοσιεύουμε και στην ιστοσελίδα μας σχετικά, ενδιαφέροντα θέματα που αφορούν την αγροτική παράδοση της πατρίδας μας.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, εντοπίσαμε στο διαδίκτυο ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο που δίνει πολύτιμες πληροφορίες για την **αγριογκορτσιά**, ένα δέντρο που φύεται επί αιώνες στη χώρα μας σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές, αλλά τα τελευταία χρόνια μοιάζει να έχει ξεχαστεί... Εμείς λοιπόν είμαστε εδώ για να σας το υπενθυμίσουμε:

Αγριογκορτσιά: Το δέντρο που αποτελεί θησαυρό της χώρας

Πρόκειται για έναν καρπό που έχουμε στην χώρα μας και οι παλιότεροι όχι μόνο δεν το άφηναν παραμελημένο αλλά αντιθέτως εκμεταλλεύονταν τους καρπούς του καθώς έχουν πολλά οφέλη για την υγεία.

Το δέντρο αγριογκορτσιά (πύρος ο αμυγδαλόμορφος – *prunus amygdaliformis*) αυτοφύεται κι ευδοκιμεί σε όλα τα βουνά και τις ρεματιές του Γέρμα Καστοριάς. Οι κάτοικοι τού εν λόγω χωριού εκτιμούν πολύ το υπόψη φυλλοβόλο δέντρο, καθότι αγαπούν ιδιαίτερα τους εύγευστους καρπούς του, τα λεγόμενα αγριόγκορτσα ή απλώς γκόρτσα.

Παλαιότερα, πριν το έτος 1960, όλοι σχεδόν οι Γερμανιώτες μετέβαιναν κατά τον μήνα Οκτώβριο στις τοποθεσίες όπου υπήρχαν τρανές αγριογκορτσιές και μάζευαν σε μεγάλα τσουβάλια τα ώριμα γκόρτσα τους.

Τα εκλεκτότερα απ' αυτά τα γκόρτσα τα μετέφεραν στο σπίτι τους και παρασκεύαζαν γλυκύτατο πετιμέζι, ενώ τα υπόλοιπα τα έριχναν ως ζωτροφή στους οικόσιτους χοίρους τους.

Το αναφερόμενο πετιμέζι το παρασκεύαζαν ως εξής: Έριχναν τα γκόρτσα μέσα σε ένα μεγάλο κακάβι (χάλκινο καζάνι) και τα έβραζαν με νερό επί αρκετή ώρα, έως ότου μετατραπούν σε παχύρευστο πολτό.

Ποια είναι τα θετικά που προσφέρει η Αγριογκορτσιά

Κατόπιν στράγγιζαν (διήθιζαν) τον εν λόγω πολτό, μάζευαν το σιρόπι του, έριχναν σ' αυτό μία μικρή ποσότητα «κασταλαγής» (κοσκινισμένη στάχτη– (!) “Τροφή”: Στα μέρη μου και παρότι ο αρθρογράφος απορεί, θυμάμαι πως την χρησιμοποιούσαμε στην παρασκευή πολλών πραγμάτων εκ των οποίων ορισμένα τρώγονται, όπως για παράδειγμα οι κουραμπιέδες!) και το συγκέντρωναν σε κιούπια (πήλινα δοχεία).

Την επόμενη ημέρα έβγαζαν από τα κιούπια το σιρόπι, χωρίς την κατακαθισμένη στάχτη, και το έβραζαν μέχρι να γίνει παχύρρευστο πετιμέζι. Μ' αυτό το πετιμέζι και με κομμάτια κυδωνιού και μήλου έφτιαχναν υπέροχα γλυκά κουταλιού.

Έφτιαχναν επίσης με το πετιμέζι και μ' αλεύρι νόστιμες μουστόπιτες, ενώ με ψίχα καρυδιού παρασκεύαζαν εξαιρετικά σουτζούκια, που τα έτρωγαν αργότερα τα μικρά παιδιά τους, όταν έπεφτε το πρώτο χιόνι στο βουνό Μουρίκι.

Σήμερα, μόνον οι κτηνοτρόφοι του Γέρμα κι ευάριθμοι κάτοικοί του που αναπολούν την παλαιά βουκολική ζωή, επισκέπτονται τις αγριογκορτσιές του χωριού και γεύονται τα νόστιμα φρούτα τους.

Όπως όλα τα φυτά-καρποί, έχει και αυτό/ος τις ξεχωριστές ιδιότητές του!

Η γκορτσιά, λοιπόν, είναι ένα μικρό δένδρο με ύψος που μπορεί να φθάσει τα 6 μέτρα. Είναι μια αγριοαχλαδιά, γνωστή με το επιστημονικό όνομα Πύρος η αμυγδαλόφυλλη (*Pyrus amygdaliformis*), διότι τα φύλλα της μοιάζουν λίγο με της αμυγδαλιάς.

Έτσι την ξεχωρίζουμε από την Πύρο την κοινή (*Pyrus communis*), η οποία έχει στρογγυλωπά φύλλα, παρόμοια με της ήμερης αχλαδιάς. Την γκορτσιά μας θα τη συναντήσουμε και με πολλά ακόμη ονόματα, όπως γκοριτσιά, αμπουρτζιά, αγριαπιδιά, αγκαθιά κ.λ.π.

Μαζί με άλλα παρόμοια είδη και ασφαλώς την ήμερη αχλαδιά ανήκει στην οικογένεια Ροδίδες (*Rosaceae*), στην οποία ανήκει επίσης η μηλιά και άλλα οπωροφόρα δένδρα.

Η γκορτσιά και τα άλλα είδη της αχλαδιάς είναι γνωστά από την αρχαιότητα. Ίσως είναι η όγχνη του Ομήρου ή η άπιος του Θεόφραστου.

Η γκορτσιά είναι φυλλοβόλο δέντρο με αγκαθωτό, λείο και γκρίζο

κορμό. Τα φύλλα της είναι στενόμακρα, σκουροπράσινα και λεία στο επάνω μέρος τους και πιο ανοιχτόχρωμα και στην αρχή χνουδωτά στο κάτω και με μήκος περίπου 4 – 5 εκατοστά.

Τα άνθη της βγαίνουν σαν μπουκετάκια σε ταξιανθία σκιαδιόμορφο κόρυμβο. Αποτελούνται από πέντε άσπρα πέταλα. Ανθίζει την Άνοιξη (Απρίλιος – Μάιος).

Ο καρπός της είναι μικρός και σφαιρικός, με διάμετρο περίπου 2 – 3 εκατοστά, πράσινος και στυφός όταν είναι άγουρος. Όταν ωριμάζει παίρνει το καστανοκίτρινο χρώμα και είναι πιο γλυκός. Φυτρώνει συνήθως σε υψόμετρο μέχρι 1500 μέτρων.

Όπως γνωρίζουν πολλοί γεωργοί και οπωροκαλλιεργητές, η γκορτσιά μπορεί να εμβολιαστεί και να μας δώσει μια ήμερη αχλαδιά, αρκετά ανθεκτική στις ασθένειες. Ήδη στο βουνό μας πολλοί μερακλήδες έχουν εμβολιάσει αρκετές γκορτσιές και έτσι ο περιπατητής μπορεί το Καλοκαίρι να απολαύσει τους χυμώδεις καρπούς τους.

Η γκορτσιά χάρη στα πολλά οξέα και άλλες χημικές ουσίες που περιέχει δεν αποτελεί μόνο θρεπτική τροφή, αλλά οι καρποί της έχουν και φαρμακευτικές ιδιότητες και βοηθούν στη θεραπεία παθήσεων του πεπτικού και του αναπνευστικού συστήματος.

Η αγριογκορτσιά είναι αιμοστατική, χρησιμοποιείται κατά της δυσπεψίας της διάρροιας, είναι αντισπασμωδικό και ευεργετικό στις παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος και την δυσμηνόρροια.

Πηγή : i-diakopes.gr